

medence népeinek új, kényszerített testvériségét vetíti vissza a múltba ez a felfogás. Hiszen ha a proletár-nemzetköziség igaz, akkor mi, elnyomottak, összetörtek, magyarok és nem magyarok már 48-ban is együtt meneteltünk. Ám ha mégsem tettük, annak csak gaz intrika lehetett az oka. Ha egyszer a szabadságharc fő ereje az elnyomott osztályok harca volt közös kizsákmányolóik ellen. Márpedig az éppen ekkortájt újraírt történelemkönyvekben ez áll. „*Avram Iancu Bem ellen nem harcol*” – panaszolja a filmben egy császári tiszt. Nyílt ütközetben nem is tette, ez valóság. Csak a védetlen városok, falvak ellen. Az is tény, hogy mindkét részről volt kísérlet a megbékélésre. Eredménytelen kísérlet, sajnós. A FELTÁMADOTT A TENGER utolsó képsorán ellenben, az egykorú tartalmi ismertető szavai szerint: „*Az erdélyi fennsíkon győzedelmesen vonul Bem serege. S a végeláthatatlan seregek között ott vonul a nemzetközi brigád: a lengyel légió, a bécsi légió, a román népfelkelők forradalmi harcosai. Bem és Petőfi boldogan nézik a látványt: – Valóságos nemzetköziség – fordul a költőhöz a tábornok. – A költő messzire nézve válaszol: A világszabadság katonái.*”

Öreg filmgyári öltöztetők szerint a FELTÁMADOTT A TENGER gazdag jelmeztárát még évekig viselték – itt-ott kifoldozva és újjáalakítva – kosztümös filmjeinkben. A jelmezkölcsönzőnek is jutott belőle. Nem tudom, megvannak-e még. Ráhúzható-e a sok Kossuth-kalap, Petőfi-gallér, sujtásos atilla az új aktorokra?

Kántor Péter

HOLMI?

Azt mondja a szerkesztő úr
arra a pompás ajánlatomra,
hogy adok neki verset,
hogy csak nagyszerű verset adjak.

Hogyhogy? attól tart talán,
hogy nem adok elég nagyszerűt?
Mit tudom én, mi nagyszerű neki,
és hogy ami neki nagyszerű, nagyszerű-e?

Azt hiszem, ezzel nem is érdemes foglalkozni.
A költő verset ír és árul, de nem
a vevő igényeihez szabja versét.
Turkáljanak csak benne: Holmi? Limlom?

NINCS HÓ

Járkál téltelenül január,
s attól fázik a szív, ami nincsen,
volt és nincsen, mint a gyerekkor.
Emlék-hó-ropogás süketít.

KEDVESEM...

Kedvesem, hogyha köztem és az óda
közt jó viszony honolna, béke és barátság,

ha volna bennem annyi emelkedettség,
amennyi megtart fenn az égen egy magamfajta fecskét,

s ha nem okozna fejfájást, se tompa
nyomást a gyomromban, most azonnyomba'

megírhatnám, hogy én teged mennyire... ó, de
már jó ideje köztem és az óda

közt, mint a távolban a Mariana-árok,
húzódik valami *gap*, bármit is csinálok,

így aztán – *mind the gap, please!* – kerülgetem a kását,
s inkább szidom a személyi jövedelmi adót.

DAL MINDENKINEK

Mindenki arra szálljon,
ami őt messze viszi,

mert ami messze, az jó,
az ember legalábbis hiszi.

Mindenki arra szálljon,
ami őt messze viszi.

Én ha tehetem, borra
szállok, borvörös tenger

himbál, s a hajóm orra
borvörös hullámokat szel.

Vagy ha tehetem, hosszú
whisky-vonatra szállok,

tudom, nem járok rosszul,
Glasgow-ig meg nem állok.

De mikor sörre szállok,
nem visz sehova, látom,

mindig egy helyben járok,
s csak puffadok, barátom.

Pedig a messze, az jó!
az ember legalábbis hiszi.

Mindenki arra szálljon,
ami őt messze viszi!

Kelevéz Ágnes

BABITS MIHÁLY ABBAHAGYOTT TANULMÁNYAI

„A »legérdekesebb könyv« mindig az, ami még nincs megírva – nincs egészen megírva, s talán sohasem lesz – írja Babits befejezés előtt álló regénye, az ELZA PILÓTA kapcsán 1933. október 16-án *Könyvről könyvre* rovatában. – *Igazán csak az eleven, ami nem létezik.*” Babits kéziratos hagyatékának abbahagyott, de nemlétezésükben is eleven tanulmánytöredékei következnek itt. Némelyiknek címe sincs, dátum egyikén sem található. Az egyik a mondat, a másik a gondolatmenet közepén szakad meg; van, amikor elképzelhető, hogy nem egy hosszabb tanulmány első bekezdésével, hanem egy rövidre kerekített glosszával van dolgunk.

A Babits kritikai kiadás előkészítéseként többen is részt veszünk az életmű feldolgozásában. A hagyaték filológiai leírása után megállapítható: a költő és tanulmányíró Babits alkotómód-